

‘Jullie bijdrage zal mij heel erg helpen om mezelf neer te zetten als vrouw in deze maatschappij’

zijn ze heel sterk

Suma Aktar met haar man Mintu Abul Basher: ‘Ik steun haar volledig.’ FOTO MEHMET ÜLGER

Steun voor alle slachtoffers

Het Centre for Disability in Development (CDD) in Bangladesh heeft *Trouw* geholpen bij het zoeken naar een slachtoffer van Rana Plaza, dat met financiële steun van de lezersactie weer een eigen inkomen kan opbouwen. Het CDD traint vooral zorgverleners in het omgaan met gehandicapten, maar leert ook gehandicapten omgaan met hulpmiddelen. Daarnaast richt het centrum zich op een bewustzijnsverandering: in Bangladesh worden gehandicapten vaak ernstig gediscrimineerd. Hun beperkingen worden gezien als een straf van God. Het CDD heeft Suma en haar man Mintu van het begin af aan gesteund, tot nu toe vooral zonder

geld, zegt Bari Nazmul, adjunct-directeur van het CDD. “Medewerkers van het CDD gaan meezoeken naar een geschikte locatie voor hun winkel, ondersteunen hen bij het huurcontract en de aanvraag voor een handelslicentie.” De afdeling financiën helpt bij de aankoop van zaken als meubels, machines, stoffen en naaimateriaal. Ze zullen de prijs en kwaliteit onderzoeken en hen begeleiden bij de definitieve aankoop. En die steun zal blijven, verzekert Nazmul. Hij heeft er alle vertrouwen in dat Suma en Mintu gaan slagen met hun winkel. “Vooral omdat ze het samen doen. Met z’n tweeën zijn ze heel sterk.”

lost te worden van hun pijn. We hadden problemen met ademen. We haalden wat stenen weg en zochten naar een open ruimte. Om 4 uur ’s middags werd ik gered door lokale vrijwilligers en naar het ziekenhuis gebracht.”

Ondertussen had haar echtgenoot Mintu al een telefoontje van zijn zus gehad met de mededeling dat Rana Plaza was ingestort. Hij werkte in een andere kledingfabriek als operator, verantwoordelijk voor de genaaide eindproducten.

Mintu nam onmiddellijk de bus naar het gebouw, maar had twee uur nodig om er te komen. “Al die tijd vroeg ik mij af: hoe heeft dit kunnen gebeuren?” zegt Mintu. Hij heeft zichtbaar moeite om zijn tranen te bedwingen, maar vertelt dapper door. “Leefde mijn vrouw nog? Ik ging door alle emoties. Ik deel al vijf jaar mijn leven met haar en het idee dat ze er niet meer zou zijn, kon ik niet verdragen.”

Mintu hing tot half 7 ’s avonds rond Rana Plaza, toen hij weg moest van politie en leger, maar wist toch de puinhopen te bereiken en naar zijn vrouw te zoeken. Hij kon haar niet vinden, ook niet in alle ziekenhuizen die hij langsging. “Eindelijk kreeg ik het verlossende telefoontje van een ziekenhuisarts dat Suma gevonden was. Ik ben gaan rennen. Het was een groot ziekenhuis, maar uiteindelijk vond ik haar. Dat was een heel bijzonder moment. Ze had veel pijn, maar ze leefde nog.”

Suma had een interne bloeding in haar linker knie en een van haar ribben was gebroken. Ze bleef zeventien dagen in het ziekenhuis. Mintu: “Ik ben vanaf dat moment geen minuut van haar zijde geweest, heb haar drie maanden lang bijgestaan. Toen ik terugkeerde naar mijn werkgever, was mijn baan weg. Dat neem ik hem niet kwalijk, ik had dit ook beter moeten overleggen.”

Opbrengst van T-shirt naar naaishop voor Suma Aktar

“Help een naaister, koop een T-shirt.” Met die slagzin vestigde *Trouw* in zijn Fairtradebijlage van vorig jaar de aandacht op het belabberde salaris van naaisters in Bangladesh. Slechts 0,6 procent van de winkelprijs van een T-shirt gaat naar de naaister.

Eerder dat jaar was het gebouw van Rana Plaza in Dhaka ingestort. Velen overleefden de ramp niet. Honderden wel. Met de verkoop van het T-shirt vroeg *Trouw* aandacht voor de dramatische positie van werknemers in de textielindustrie in Bangladesh.

Per verkocht T-shirt in de onlineshop van *Trouw* ging 2 euro naar een goed doel in Bangladesh. De redactie wilde het bedrag van alle verkochte T-shirts niet in een anoniem fonds storten, maar een slachtoffer helpen weer een eigen inkomen te genereren. Dus is er met hulp van het Centre

for Disability in Development (CDD) in Dhaka een slachtoffer gevonden van de ramp. Zij werkte in Rana Plaza toen het gebouw instortte: Suma Aktar. Zij en haar man zijn nu werkloos.

Met de 150.000 taka, 1500 euro van de T-shirtactie willen zij een eigen naaishop beginnen. Van het bedrag wordt de complete inventaris gekocht, van scharen, een snijtafel, tekenkrijt tot garen en knopen. Ook krijgt Suma Aktar 3 maanden inkomen om te beginnen. Voor diezelfde periode wordt een patroontekenaar ingehuurd om haar dat vak ook te leren. Inmiddels worden alle benodigdheden voor de naaishop gekocht. De komende maanden gaan Suma Aktar en haar man beginnen. Op weg naar een eigen onderneming die een eigen inkomen genereert met hulp van *Trouw*-lezers die het T-shirt kochten.

Suma schuift weer op haar stoel, zoekt naar woorden. “Mijn grootste probleem – nog steeds – is dat ik niet kan uitleggen hoe bang ik ben geweest. Nu nog voel ik angst, terwijl ik hier op de eerste verdieping mijn verhaal doe. Van binnen val ik nog steeds op de grond, en ik heb elke nacht nachtmerries. Dan schreeuw ik het uit. Mijn familie probeert me dan te kalmeren.”

Rana Plaza is inmiddels omgeven door een golfplaten hekwerk. Wie de weg kent, schuift een golfplaat opzij om er een kijkje te nemen. Dan wordt een groot oppervlak zichtbaar vol brokstukken en stalen resten van het gebouw in een desolate sfeer. Onder de brokstukken zouden nog 200 à 300 ongeïdentificeerde lichamen liggen.

“Na ongeveer twee maanden ben ik teruggekeerd naar Rana Plaza”, vertelt Suma, “om te zien wat er over is. Daarna ben ik nog een paar keer geweest om te bidden voor de vrienden en collega’s die ik er heb verloren. Daar zag ik soms botten, en daar voelde ik me niet goed bij. Ik vind het heel pijnlijk dat daar nog steeds lichamen liggen die niet geborgen zijn. Ook mijn zwangere collega is niet teruggevonden en moet daar nog onder het puin liggen.”

Van de Bengaalse regering kreeg Suma eenmalig 50.000 taka. Primark, mede-eigenaar van Rana Plaza, keerde haar drie keer 15.000 taka uit. Alles bij elkaar opgeteld zo’n 950 euro, die het afgelopen jaar zijn opgegaan aan het dagelijks leven. Ze hebben maandelijks 15.000 taka nodig om van te leven. Voordat Rana Plaza instortte woonden Suma en Mintu in een gehuurd huis met twee kamers. Ook Mintu’s ouders woonden bij hen. Ze zijn oud en volledig van hen afhankelijk. Door hun slechte financiële situatie delen ze nu met z’n vieren een kamer. Badkamer en toilet delen ze met andere bewoners.

‘Na Rana Plaza kan ik alleen nog op de begane grond werken’

“Mijn inkomen wil ik verdienen in mijn eigen naaiatelier annex kledingwinkel op de begane grond in mijn wijk, want ik kan niet meer in een meer-verdiepingen gebouw werken. Hier kan ik dan kleding maken en mensen kunnen meteen zien wat we maken”, zegt Suma. “We wonen al heel lang in dezelfde buurt en zijn er bekend. Ik denk dat ik mijn klantenkring uit onze buurt kan halen. Door de winkel vlakbij huis te openen, besparen we op reistijd en –kosten. Als ik succesvol ben – als God het wil – kan ik mijn bedrijf uitbreiden.”

Na de ramp ontving Suma twee naaimachines, waarmee ze inmiddels thuis aan het werk is om kleding te maken voor haar burens. Ze heeft al een naaidiploma. Mintu volgt op dit moment een cursus in naaien en knippen. “Ik zorg nog steeds voor haar”, zegt Mintu. “Haar grootste problemen zijn haar angst en nachtmerries. Ik ben bang om haar alleen te laten, want misschien raakt ze dan in paniek. Ik steun haar volledig in het opzetten van haar naaiatelier, we gaan hierin samenwerken. Het belangrijkste is samen te zijn en haar niet alleen te laten.”

Suma zegt heel blij te zijn met de gift van de *Trouw*-lezers. “Ik zou tegen hen willen zeggen: dank je wel. Jullie bijdrage zal mij heel erg helpen om mezelf neer te zetten als vrouw in deze maatschappij. Ik kan een voorbeeld worden voor anderen. En ik zal bidden voor alle mensen die hebben gedoneerd.”